

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Dominivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

habent, quia vno tempore habitant in vno loco, alio tempore in alio, vide Arc. flo. in sua parua summa. c. 3.

DOMINICA.

DOMINICA dies, inter precipuas festiuitates, continetur propter honorem dominicę resurrectionis, ca. sabbato de consec. d. 3. in qua die vacandum est tantum canticis spiritualibus. c. ieiunia de consec. dist. 4. Solo in hoc die consecrari potest episcopus. c. quod die dominico. d. 75. & S. Th. secunda secundę. q. 112. a. 4. sue aedit loco sabbati. Ex constitutione ecclesię, & consuetudine populi Christiani, non ex precepto legis: & in sabbato, precipue laborandum est, ne populus videatur iudaizare, si iubetur cessatio ab opere illo die. in c. peruenit de conse. d. 3.

2 D I E dominico, debet quisq; se, & sua, referre in Deum actualiter, saltem semel: quia hoc est principale sacrificium, quod de iure naturę Deo offerendum est. Ex hoc sequitur, quod existens in peccato mortali, tenetur in die festo, saltem semel conteri in genere, si occurrat ei peccasse mortaliter: quia aliter non posset se & sua in Deum referre, sicut debet. Hoc tamen (vt dicit Sil. ver. Dominica) nō est ex vi precepti de obseruatione festi, sed ex vi precepti, sub quo cadit cōtritio, quod obligat pro omni statu, in quo peccatum memorię occurrit practice sub ratione dolendi, vt supra dictum est, Contritio. §. 3. infra, festum. §. 12. Nam secundum Caiet. in ver. contritio. die festo nō tenetur quis sub precepto conteri de mortali, semper tamen tenetur, vt non placeat peccatum sibi.

DOMINIVM.

DOMINIVM, à quo dominus dicitur, nominat ius habēdi, possidendi, fruendi, vtendi, ac disponēdi, de aliqua re, pro libito voluntatis, vel secundum aliquem determinatū modum, secundum quod communiter diffiniunt canonistę.

3 D O M I N I V M quatuor modis acquiritur. Primo autoritate legis na-

turalis, vt cum ea quę nullius sunt, fiunt occupatis. instit. de reb. dist. 6. singulorum. Secundo, principis auctoritate, vel habentium potestatem à principe, qui potest ex iusta causa, re alicuius ab eo auferre, & alteri dare, vt not. communiter doct. in cap. quę in ecclesiis. de consti. Tertiō, per consensum illius cuius est: vt per donationem, permutationem, venditionem, & c. Quarto. iure ciuili, scilicet vsucapione, prescriptione, adoptione, deportatione, cessatione, & huiusmodi. ff. de acquiren. rerum domi. l. 1. in glo. Differentia tamen est inter spiritualia, & corporalia, quia in spiritualibus, ex solo titulo, sine traditione, dominium transit in alium. text. est in ca. si tibi absentis. de preben. lib. 6.

3 D O M I N I V M iuste acquiritur. Primo legitima successione. Secundo, electione, vel consensu populi habentis facultatem eligendi dominum: Tertiō, superioris institutione, ad hoc habentis potestatem. Quarto, emptione, permutatione, donatione, prescriptione, vel aliquo alio iusto titulo. Quinto, ex acquisitione belli iusti, & qui non his modis intrat, non est verus dominus, sed fur est, & latro, teneturque resignare, si potest sine notabili periculo animarum, corporum, vel rerum, & ad restitutionem omnium reddituum habitorum ex tali dominio, & de damnis, maleficijs, & huiusmodi. 23. questio. 5. cap. si non liceat. Nec potest absolui si nō disponat se ad huiusmodi. argum. de pœn. d. 5. ca. falsas. Idem dicas de horum dominiorum officialibus, qui neque salarium possunt recipere, nisi quādo eorum officium est reipublicę necessarium, de quo in ca. in literis. de restitu. spoliato.

4 C I V I T A S nulla potest sibi eligere dominum: quia esset in preiudiciū superioris, nisi haberet ex consuetudine, vel priuilegio ius eligēdi: quia consuetudo dat iurisdictionem. c. dilecti. de arbit. Intellige de subiectis alicui domino. Neque dominus potest componere

ponere super iure superioritatis in preiudicium superiorum, & subditorum, ipsis non consentientibus, secundum Panormitanum in cap. fina. de maior. & obediens.

5 D O M I N I nullum titulum, vel iniustum habentibus, subditi non tenentur obedire, secundum Tho. secundum da secundum. quæst. 104. a. vlti. ad vlti. nisi forte per accidens, ratione scandalii vitandi. Secus quando habent iustum titulum, & præcipiunt iusta.

6 Q V A N D O familia alicuius domini deliquit in aliquo officio, vel ministerio, in quo dominus eius opera utebatur, tenetur tunc pro facto familie, & multo magis si res rapta venit ad ipsum, vel mandauit, vel ratum habuit, secundum Panormit. in cap. 1. de restitution. spoliator. & cap. cum ad sedem. Nam imputetur ei si non præposuit honestam familiam, ut in l. 1. ff. de pub. s. familie. Idem dic de præpositis alicuius territorii, vel super vengalibus, & huiusmodi. Dicit tamen Bartol. in dict. s. familie, quod exhibendo malefactores, liberantur. Item quando domini locorum, vel propositi sciunt maleficia, & possunt prohibere, & non prohibent, tenentur. C. de fal. mon. l. 1. secus quando nesciunt, vel non possunt.

7 T E N E N T V R etiam, secundum Tho. in epistola ad duc. Bar. de grauamine, si dederunt officia, gabellas, & huiusmodi personis, de quibus præsumebatur, quod non essent utiles, vel iusta, si hoc facere scienter, vel ex negligentia, si etiam vendidit tanto pretio, quod emptores recuperare non possint sine grauamine subditorum: quia in utroque casu tenentur de dāno secuto. Aliās vendere huiusmodi officia licet, non tamen expedit, nec habet speciem boni, sed potius debent eligi officiales huiusmodi, ut dicit Thom. ibi: quia sic res melius succederent.

8 P E C C A N T etiam in exigendo collectas non debitas, vel contra pacta constituta secum, vel cum antecessoribus bona fide, & sine coactione iniusta, vel

quando nimis grauant ad arbitrium boni viri, rerum, ac temporum conditione inspecta, etiam quod quantitas non sit pacto determinata, vel si noua exigunt, iusta causa non apparen-
te, vel si exigunt aliqua instituta ad aliquid faciendum, quod tamen non fit, ut pro securitate viarum, & huiusmodi, & non tenentur securi, si ad solutionem prædictorum cogunt subditos per se, vel per alios, directe, vel indirecte, peccant tanquam prædones, & tenentur restituere. Sponte tamen oblata sine omni fraude, possunt recipere. can. placuit. 1. quæst. 2. Similiter peccant, & tenentur secundum Gul. spoliantes subditos, volentes ad alium locum, vel domum transferre se, nisi hoc esset ibi consuetum, vel esset certum, quod tale onus à principio in concessione terræ expresse fuisset impositum, vel si usurpant sibi ea, quæ sunt communis, quia resignare tenentur, & fructus restituere. ca. si re. 14. quæstione. 6. vel si non sinunt disponere in morte peregrinos, vel non habentes consanguineos, & huiusmodi, sed eis mortuis, testatis, vel intestatis, bona eorum usurpant: quia tenentur restituere, vel pauperibus erogare. Si à vasallis, vel alijs subditis seruitia personarum, iumentorum indebita exigunt, sine mercedis solutione, vel si cogunt ad vendendum, quando pretium est vile, & emendum, quando est carum, vel quando non cogunt ad satis faciendum eos, qui sunt de sua familia, vel concedunt dari ad usuram, quando non expedit, secundum Ioannem de Neapolit. quolibet. 10. vel si talliant ludæos, nihil præter usuras habentes, secundum Petrum de Palud. tenentur restituere eis à quibus ludæi extorserunt. Et dicit Zamba. in capit. post miserabilem. de usu. quod possunt cogere ludæos ad restituendum usuras, & si sint negligentes, iudex ecclesiasticus procedet. Etiam dicit Veruer. quod si non compellunt usurarios, vel ludæos ad restituendum usuras cum possunt, tenentur ipsi restituere.

fluere, etiam si ad eos nihil peruenerit: intellige tamen, quando non est bonum eos tolerare.

⁹ DOMINI aliquando possunt ultra consuetam aliquid exigere, secundum Raynautium, Hostiensem, & Thomam, supra. Primum, pro defensione suae terrae, si aliter facere non possunt: quia ad hoc tenentur subditi, non solum de rebus, sed corporaliter laborare, ut si se saluet capitu. fortitudo. vigesima materia questio. 3. Secundum, quando iubente principe, vel ecclesia, vult ire contra haereticos, vel infideles, nec proprie expensae suppetunt, potest a subditis moderatum subsidium petere. Tercium si in bello ex parte sua iusto captus, vult se redimere, & non potest absque graui damno. Quartum, si vult adire principem, pro sua & suorum utilitate, & commodè expensas facere, non potest, & pro alia simili causa iusta, potest moderatum grauamen imponere. c. vnio. 10. q. 3. & c. cum apostolis. de censib. Si autem absque causa iusta extorquet, ut pro ludo, pompis, & huiusmodi, restituere tenetur. De his cōfessores eos interrogent, nec absque satisfactione absoluant.

¹⁰ SI iudex habeat plenariam potestatem, & parti non fiat iniuria, neque communitati, nec nocumentum affert: quia ex hoc nullum malum oritur, potest poenam iuris minuere, vel totaliter relaxare, faciendo misericordiam merenti poenam pro delicto, non autem quando non est habens plenariam auctoritatem, vel quando pars offensa petit ius, vel quando hoc cederet in malum reipublicae: quia alij non verebuntur talia facere, secundum Thomam secunda secundae. questio. 67. argument. 4. & Panormitan. in capitu. 2. de emptio. & venditio. & tamen dicit, quod iudex potest ex causa mitigare poenam, etiam statuti. Intellige modo praedicto. An domini temporales possint officia vendere, vide infra Officium. §. primo. supra, Dominus. §. septimo.

¹¹ SI statuto cauetur, ut villa teneatur de praedato ibi, si depraedatus pro

bauerit violentiam sibi factam, stabitur eius iuramento de rebus amissis, secundum Pan. in cap. super eo. de his quae vi metus, non autem si non potest probare violentiam, saltem per violenta indicia.

¹² DOMINI non possunt accipere mutuo ab aliquo, cum pacto, quod accipient officium aliquod, quod usurarium est, pro mutuo accipere officij potestatem, propterea ei dant occasionem peccandi, & ipsi officio taliter acquisito tenentur resignare. Si autem gratis mutuarent, postmodum officia darentur, vel prius darentur officia, & post mutuarent, ut de officio possent accipere, esset licitum, secundum Th. ad ducissam supra.

¹³ DOMINI, & officiales non possunt aliquid recipere, quando tenentur gratis officium exhibere, quia prohibetur eis accipere. l. fina. C. ad legem Iuli. de amb. infra, l. iudex. §. 6. Domini iniustitiam facere, & oppressores defendere, publica peccata, praecipue blasphemias de suo dominio abradere pro posse tenentur.

DONATIO.

¹ DONATIO: secundum Th. a. sen. d. 18. a. 2. est datio liberalis, siue irredibilis, recompensatione non intendens, quae secundum Azo. in summa, est duplex. scilicet donatio inter vivos & causa mortis. Donare inter vivos est, quando rem quam dono, potius habere volo alium, quam me: sed causa mortis est, quando volo me potius quam alium, cui dono, quem malo habere, quam haeridem meum: secundum eundem Azo. Et quando alia causa in donatione est, quam liberalitas, potius dicitur recompensatio, quam donatio: secundum Pan. in rubr. eod. tit.

² DONATIONVM inter vivos prima dicitur absoluta, secunda conditionalis, tertia modalis, quarta remuneratiua. ff. de donat. l. 1. C. de donat. sub mo. l. 1. & 2. quae non reuocatur causa ingratitudinis, cum mera donatio non sit.

³ OMNIS qui habet rei dominium, vel